HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

ו) ב"ב קס, ב) ב"ב קסה. ושם נדפס על הגליון רש"ל גרס אמי, ג) [לעיל מח: וש"נ], ד) ב"ב קסה. גיטין סה, ה) [כתב"י נוסף: לתמרים], ו) תוספתא דקידושין פ"ב ה"ו, ז) [לקמן ע"ב], ח) [שם], ט) [כתב"י נוסף: הוא], י) [כתב"י נוסף: הוא], כ) [כתב"י וכ"ה"פ נוסף: דכי רבי מאיר], ל) [תוס' שוף מגילה], מ) כתשבורס. רש"ל, נ) [כתב"י שבידי"ק: ר"ש הטעה בשם מקודשת וכו'], ס) [כתב"י שבידי"ק נוסף: כגון], ע) [יהושע ט, מ], פ) [במגילה ובנדרים ט: איתא מפורש זה מגרוס ושם שכל אלו הפסוקים], צ) רש"ל, ק) [וע"ע רש"י לעיל ג ע"א ד"ה תורת כהנים, ורש"י ביימות יג ע"ב ד"ה מדלשון], ר) [גיטין פו ע"ב], ש) [ל"ל אלא משמתכת], ת) [וכ"כ הערוך ערך מרגם], א) [נדל"ל הלכתא דלי אמר תנא אלא עד דאמי מלכתא שהוא משנה וכו'. ועיין בי"ק].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דמתרגם וכו' והמוסיף עליו דמתרגם וחזו:

מוסף תוספות

א. מקלעת שער הנשים. רש"י מגיטין ד ע"ב.

תום' ר"י הזקן

מחלוקת בשבח ממון. אי קפידא הוי או מראה מקום הוא לו. **אבל בשבח יוחסין.** שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאמר לי שהוא לוי ונמצא כהן, אפילו ר"ש מודה דקפידא הוי שזה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם גדול מהם שמתגאה עליהם. מסנא. מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. שיקרא. כל התורה. **כצורתו.** שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא (תהרהר) [תסהיד] על דינא. מחרף. מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. **תרגום דידך.** של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה (ג, א) ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזר הוא וישנו. קרא. משמע יודע ערשים וארבעה בדקדוק. הלכות. משנה. מדרש. ור' יוחנן דאמר כמאן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר' יוחנן. ועוד דהא איפסיקא (ו) הלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה, אלמא תנינא משמע הלכתא ולא תורה.

עין משפט נר מצוה

א [ממ' פ"ד מהל' גירושין הלכה כב טוס"ע אה"ע סימן קל סעיף ל]:

צב ב ממ' פ"ט מהל' גירושין הלכה לד סמג עשין נ טוס"ע אה"ע סימן קמח סעיף מט:

צג ג ד ה ממ' פ"ח מהל' אישות הל' ד טוס"ע אה"ע סימן לח סעיף כה:

צד ו ממ' שם טור שו"ע שם סעיף כו:

גט פשוט. העשוי כעין שלנו: **עדיו מאחוריו.** תחת הכתב: **מקושר.** התם מפרש לה בגמ' בתלת שמקנוהו להכניס שמין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר לממהר לכתוב גט ונותנו לה ומתחרט למחר זמן תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ולהכי

שיבול לעשותו פשוט. פי' בקונטרס אי משום שיש לויר בין שיטה לשיטה כשפושטו אין לחוש שיש קופיצים הרבה שאינם חומנים לסדל כתיבתן ומניחין לויר בין השיטות וגרועה לחפני' יש חלק הרבה אין לחוש ועי"ג דגעו קרע פסול[ב] לא מיקרי קרע אלא שיש שיטות של חלק טפי מן העליה התחומים בו בגד יש עדים התחומים בו בשיטות של חלק לא מאי מגודלת גדלת. מיקרי קרע: **מאי מגודלת גדלת.** פי' בקונטרס תשובה וממוך שהיא תשובה בעיני התנשים דבריה מקובלים ודבינו חננאל פי' מגדלת שער כמו מגדלת שער נשיים[א] (חגיגה דף ד:) וממוך שהולכת מצית לצית נקלוע מספרת כל הדבריה ממנה:

המתרגם פסוק בצורתו. פירוש כשמשמיעו כגון לא תענה על ריב מתרגם לא תפהיד על דינא הרי זה בדאי דלמא מלוה הוא להוציא הדין לאורה אלא מתרגם לא תענה על ריב כדי שיבין השומע שאין לו עליו כלום ונותן רשות להוסיף לוסיף לחי בכל מקום שאתה הרי זה מחרף ומגדף ומזה את השם משנה את פירוש ומוקלוס שהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן המתרגום (ב) שנאמתכת וחזר ויקדו כלשמר בסגילה (דף ג.) ורבינו חננאל פירש (ג) המתרגם כלורתו כגון ויהלו את אלהי ישראל (שמות כד) למתרגם וחזו את אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם גג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו (א) לשמר וחזו ית מלכא לשלמא הרי זה מחרף ומגדף שהוא שנאת המקום במלאך אלא הכי מתרגמי' וחזו ית יקרא דאלהא דישראל:

לפנות שניהם פסולים. אלא עשאו כתיקון חכמים, ופשטו שהוא חוש לויר גובה גם מן הלכתות, ופשטו שהוא לויר שיכול לעשותו (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** לפשוט ולעשותו פשוט, שיקרע התפירות ויפשוט הטבעת ויכיה פשוט (שם). **ות"ק לית ליה** מנהג המדינה. בתמיה, הם רבי"ג גם לומר שהיו פשוט ומקושר המפורשין ל"ק אם יש מדינה שנהגו לעשות היפוך בענין אחר הכל כמנהג המדינה, והלא ת"ק גמי מודה בכך (שם קטה.). **באתרא דנהיגי בפשוט כו'.** אתא לפרש בפיהם מנהג המדינה אלו לפלוגי ת"ק ור"ש (שם). **דודאי קפידא.** ושם גט אלא פסול לגרש בו (שם). **מר סבר קפידא.** ואע"ג דמנהג המדינה בין בפשוט בין במקושר, היינו לומר בפשוט קפידא הוא שלא יכתוב לה אלא בפשוט, ורבי"ג סבר הכל כמנהג המדינה, כלומר מרבה מקום הוא לו אלא טורח הוא לו לכתוב מקושר יכתוב פשוט, ומיהו אם יכתוב מקושר טפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה כמיהם (שם). **ממקום אחר פסול.** שהיו רוצה להתניים במקום אחר (שם). ור"א מכשיר. דסבר מרבה מקום היא לו לטורח ולכתב בשלה על מותו מקום, ואם יחפון לכתב יותר תנות עליו ברכה (שם).

ג) גט פשוט עדיו מאחוריו מקושר עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים ר' חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והוינן בה ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה ואמר רב אשי באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א"נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו ר' אלעזר דתנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא קסבר מראה מקום היא לו אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין דברי הכל אינה מקודשת מאי טעמא מסאנא דרב מכראעי לא בעינא תניא נמי הכי מודה ר' שמעון אם הטעה לשבח יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ע"מ שאני כהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין ולא פליגי ר"ש מתקיף לה מר בר רב אשי אלא דקתני ע"מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לו ויש לו דשבח ממון הוא הכי נמי דלא פליגי אלא פליגי ברישא וה"ה לסיפא הכא נמי פליגי ברישא וה"ה לסיפא הכי השתא התם אידי ואידי דשבח ממון פליגי ברישא והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליגי נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותיי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת ר' יהודה אומר המתרגם פסוק בצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום תרגום דידן והני מילי דא"ל לקריינ' אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

ומשל הוא: **נשין.** זה גבעוני על שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים[ע] ואומרי ביומות (דף עח:) דוד גזר עליהם: **מגודלת.** גדולה ורחויה לשמשני: **לגלג פניו ברישא.** בנבגא קמייתא גבי עני ומעלה עשיר: **וה"ה.** לפליג בנבגא בתרייתא גבי סופה וכיון דפליג ברישא לשם טעמא לשבח לגו טעמא היא לן לאינטריך למהדר אסיפא דפליגי בסיפא הכי נמי גבי שבח יוחסין לא אינטריך אפליגי ברישא בשבח ממון וה"ה לפליג בסיפא לשבח יוחסין: **השם.** גבי בת לו שפחה מגודלת: **ויהי ויהידי.** ריישא דעני ומעלה עשיר וסיפא לחיין לו שפחה ויש לו תרוייהו לשבח ממון הוא כיון דגבי ר"ש פליגתא ברישא לא אינטריך למהדר אסיפא דפליגי ברישא בשבח ממון וה"ה לפליג בסיפא לשבח יוחסין: **השם.** גבי בת לו שפחה מגודלת: **הכא.** גבי לוי ומעלה כהן: **דשבח יוחסין הוא.** ולאכוי למימר דמודה ר' שמעון בהא מטום דמסתמא דרב מכראעי הוא לא אתא לפליגי ר' שמעון עליה נמתניי': **גדלת.** משמשה שפחה משמשה לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא גבי שבחתאי משום שהיא משמשה לספר עם שכיותיה ותשמע ממני דבריה ותסדר אותם לפני שכיותי ותתן אותי בפיהם לנעג ולקל: **יפרגם אפי' מדעתיה.** בתמיה אלא כתרגום שלנו: **המתרגם פסוק לנורתו.** שבא לחסר תוספת התרגום שלנו לומר לא תתרגם פסוק זה אלא כלורתו כגון לא תענה על ריב (שמות כג) לא תסהיד על דינא הרי זה בדאי: **והמוסיף עליו.** שבא לומר הוסיף וניתן רשות להוסיף לוסיף גם אלא בכל מקום שתרצה: **הרי זה מחרף.** מבזה את המקום משנה את דבריו. ומוקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן אלא שנשמעתא ומזר ויקדו כלשמר בסגילה (דף ג.) ומוס שכל זה תרגום: **והני מילי.** דקאי בשלשה פסוקים לשמר לה קריינא: **הלכות.** הלכה למשה מסיני: **תורה.** קס"ד תורה שבכתב: **מדרש.** ספרא וספרי שהן הלכות של [מדרשי] מקרמות ע (ספר ויקרא) פ: ס"ג

שהיא חיבה להתניים במקום אחר (שם). ור"א מכשיר. דסבר מרבה מקום היא לו לטורח ולכתב בשלה על מותו מקום, ואם יחפון לכתב יותר תנות עליו ברכה (שם).